

၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ

အားလုံးပါဝင်ခွင့် ရှိမရှိ?
လွတ်လပ်မှုတမှု ရှိမရှိ?

လူနည်းစု

အပယ်ခံများအတွက်

ရုထောင့်များ

အနှစ်ချုပ်တင်ပြချက်

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပပြုလုပ်မည့် လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ကြိုတင် ပြင်ဆင်နေချိန်တွင်၊ စမိုင်းလ်မြန်မာ (SMILE Myanmar) အဖွဲ့သည် ဘာသာရေးနှင့် လူမျိုးအရ လူနည်းစုများ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို အသုံးပြုကာ ပါဝင်ခွင့် ရရှိရေးနှင့် ပတ်သတ်သည့် အခြေအနေများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာလျက်ရှိကာ၊ ထိုလူနည်းစုများ ရင်ဆိုင်ရသည့် အတားအဆီး အမျိုးမျိုးနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှု ပုံစံများကိုလည်း စောင့်ကြည့်လေ့လာလျက် ရှိပါသည်။ SMILE အဖွဲ့၏ လေ့လာသုံးသပ်မှုအရ ကောက်ချက်ချရာပါလျှင် မြန်မာအစိုးရနှင့် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်သည် ဥပဒေများ၊ ဥပဒေကျင့်သုံးမှုများကိုမြန်မာနိုင်ငံရှိ လူနည်းစုလူမျိုးများ နှင့် လူနည်းစုဘာသာဝင်များအား ခွဲခြားဆက်ဆံရန်အတွက် အသုံးပြုလျက်ရှိကာ၊ ရိုဟင်ဂျာနှင့် မူဆလင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ အခြား ဘာသာရေးနှင့် လူမျိုးအရလူနည်းစုများ၏ ရွေးကောက်ပွဲပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးကို ငြင်းဆန်ဟန့်တားလျက်ရှိသည် လူနည်းစုများမှာ လူမျိုး အခြေခံ အကြောင်းပြချက်ဖြင့် နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့် ကန့်သတ်ခံရကာ မဲပေးခွင့် မရရှိပေ။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ နှင့် မြန်မာစစ်ဘက် (တပ်မတော်)တို့ အကြား ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက် ရှိနေသော လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများကြောင့် နိုင်ငံအတွင်းရှိ ပြည်တွင်း နေရပ်စွန့်ခွာ ဒုက္ခသည်များ (IDP များ) သည်လည်း ၎င်းတို့၏ မဲပေးခွင့်ကို အသုံးပြုရန် အခက်ကြုံနေရပြီး၊ ပြည်တွင်း နေရပ်စွန့်ခွာ ဒုက္ခသည် (IDP) အများအပြားမှာ နိုင်ငံသားကတ် ရှိသူများ ဖြစ်ကြသော်လည်း ၎င်းတို့၏ မဲပေးပိုင်ခွင့် ငြင်းပယ်ခံနေရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိလူနည်းစုများ ဤကဲ့သို့မဲပေးခွင့် ဆုံးရှုံးကြခြင်းမှာ ၂၀၀၈ ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေကိုပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ဆန့်ကျင်ချိုးဖောက်ခြင်းပင်ဖြစ်ကာ၊ ၎င်းတို့၏ အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများ ထိပါးခံရခြင်းဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုဝင်ဘာ ၈ ရက်တွင် ကျင်းပမည့် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲသည် အားလုံးတန်းတူ ပါဝင်နိုင်မှု ကင်းမဲ့ကာ၊ လွတ်လပ်မျှတမှုလည်း ကင်းမဲ့နေကြောင်း SMILE အဖွဲ့၏ လေ့လာသုံးသပ်မှုအရ ကောက်ချက်ချအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စနစ်တကျဖွဲ့တည်နေသော လူမျိုးခွဲခြားဆက်ဆံရေးဝါဒ နှင့် အခြားသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ဦးဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့က အရေးယူ ဖြေရှင်းပေးဖို့ ပျက်ကွက်ခဲ့ရာ လူနည်းစုများအား ပိုမို ပထုတ်သလို အခြေအနေမျိုး ဆိုက်ခဲ့ပါသည်။ လူနည်းစုအခွင့်အရေးများအား ဆက်လက်ချိုးဖောက်နေခြင်း၊ မူဝါဒများ နှင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုတို့တွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ရှိနေခြင်းသည် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ အနေအထားအပေါ်လည်း အကျိုးသက်ရောက်မှုများစွာ ရှိနေသည်။ မြန်မာ့ ဒီမိုကရေစီ လုပ်ငန်းစဉ်ကိုသာမက နိုင်ငံ၏ အနာဂတ် တည်ငြိမ်ရေးကိုပါ ခြိမ်းခြောက်နေသည်။ နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်ရရေး ကိစ္စမှာ အဓိက ကိစ္စရပ်အဖြစ် ဆက်လက် ရှိနေသည်။ ၂၀၁၅ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော အမျိုးဘာသာ ကာကွယ်ရေး ဥပဒေများဟု ခေါ်ဆိုကြသည့် ဥပဒေလေးခုသည် လူမျိုးဘာသာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်ရမည့်အစား ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ပို၍ အမြစ်တွယ်စေခဲ့သည်။

NLD အစိုးရလက်ထက်တွင်လည်း အမုန်းစကားများသည် လူမှုမီဒီယာနှင့် အခြားသောမီဒီယာပုံစံများပေါ်တွင် ပျံ့နှံ့ခဲ့ကာ တင်းမာမှုများ မြင့်တက်စေခဲ့ပြီး အကြမ်းဖက်မှုများကို ဦးတည်စေခဲ့သည်။ ၎င်းပေးသော အခြေခံတင်းမာမှုများ ကျန်ရှိနေဆဲဖြစ်ကာ၊ နိုဝင်ဘာရက်နေ့ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ယှဉ်ပြိုင်ကြမည့် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ဟောပြောမှုများနှင့် မူဝါဒများတွင် ထင်ဟပ်နေသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ဟောလုံးပြောလုံးများသည် ရွေးကောက်ပွဲကာလဝန်းကျင်တွင် နောက်ထပ် ပဋိပက္ခများနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သော အန္တရာယ်ရှိပါသည်။ ဘာသာရေးနှင့် လူမျိုးရေးအပေါ် အခြေခံ၍ မဲပေးခြင်းသည်လည်း မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းတွင် နောက်ထပ် အကွဲအပြဲများကို ဦးတည်ကောင်း ဦးတည်စေနိုင်ပါသည်။

မြန်မာ့ရွေးကောက်ပွဲကို ပံ့ပိုးကူညီနေကြသော နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အားလုံးတန်းတူပါဝင်နိုင်ရေး နှင့် လွတ်လပ်မျှတမှု ရှိစေရေးတို့အတွက် ၎င်းတို့၏ ဩဇာကို အသုံးပြုသင့်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းတွင် မြန်မာပြည်သူများအားလုံး၊ မည်သည့်လူမျိုး မည်သည့်ဘာသာဝင်ပင် ဖြစ်စေကာမူ ၎င်းတို့၏ မဲပေးပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို အသုံးပြုနိုင်ကာ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်ခွင့် ရရှိအောင် ကူညီပေးခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နောက်တက်လာမည့် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်များ နှင့် အစိုးရအဖွဲ့သည် လူမျိုးရေး ဘာသာရေး ပဋိပက္ခ နှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပြဿနာများ ဖြေရှင်းရေးကို ဦးစားပေးနိုင်ရန် အတွက် အားပေးမှုများနှင့် ကူညီပံ့ပိုးမှုများ ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်သည်။

ချက်ခြင်းလုပ်ဆောင်ရန် အဖြစ် မြန်မာအစိုးရ နှင့် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် (UEC) သည် နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲတွင် လူမျိုးနှင့်ဘာသာရေးအရ လူနည်းစုများ နိုင်ငံရေးပါဝင်ခွင့် ရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၊ အထူးသဖြင့် ရိုဟင်ဂျာ နိုင်ငံရေးပါတီများမှ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ အား မတရားသဖြင့် ပယ်ချပိတ်ပင်ထားမှုနှင့် ပတ်သတ်သော ကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်းလည်း ဆောင်ရွက် သင့်သည်များထဲတွင် ပါဝင်သည်။ မဲပေးခွင့်ရရန် လိုအပ်သော စာရွက်စာတမ်းများနှင့် ပတ်သတ်သော၊ ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (UEC) စည်းမျဉ်းများသည်လည်း တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုဝင်များအား မဲပေးပိုင်ခွင့် ဆုံးရှုံး စေနိုင်ရာ ထိုကိစ္စကိုလည်း ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်သင့်သည်။

ရွေးကောက်ပွဲလွန် ကာလ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် အာဏာရရှိလာမည့် အစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့် ဥပဒေ များကို နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး စံနှုန်းများနှင့်အညီ ပြုပြင်ရေးကို ဦးစားပေးရမည်ဖြစ်ကာ၊ ဘာသာကွဲများ အတွက် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများနှင့် ပတ်သတ်၍ ဥပဒေအာမခံချက်များ ရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင်၊ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများနှင့် မညီညွတ်သော ရှိရင်းစွဲ ဥပဒေများကို ပြန်လည် သုံးသပ်ခြင်း၊ ပြုပြင်ခြင်းနှင့် ရုပ်သိမ်းခြင်းတို့ ပါဝင်ရမည် ဖြစ်သည်။ အစိုးရသည် နိုင်ငံအတွင်း ပုံစံကျဖြစ်တည်နေ သော ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် ဆောလျင်စွာ တက်တက်ကြွကြွ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ကာ၊ ဘာသာပေါင်းစုံ ဆွေးနွေးပွဲများ နှင့် အုပ်စုများအကြား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး အစီအစဉ်များကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက် ၍ အမုန်းစကားပျံ့နှံ့ခြင်းကို ရပ်တန့်စေရမည် ဖြစ်သည်။

၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ - ဘာသာရေးနှင့်လူမျိုးအရ လူနည်းစုများ ကြုံတွေ့ရ သော ကိစ္စရပ်များနှင့် စိုးရိမ်မှုများ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကို နိုဝင်ဘာလ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပမည် ဖြစ်ကြောင်း ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (UEC) က ကြေညာခဲ့ပါသည်။ စစ်မှုထမ်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များကို ထည့်သွင်း ရေတွက်ခြင်း မပြုလျှင် ၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူ ၃၇.၄ သန်းကျော်ရှိသည် (IDEA, ၂၀၂၀)။ ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် သည် ၎င်းတို့၏ မဲစာရင်းများထဲတွင် ရခိုင် နှင့် ကချင်ပြည်နယ် များမှ ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာ ဒုက္ခသည် (IDP) များကိုလည်း ထည့်သွင်းရေတွက်ခြင်း မပြုခဲ့ဘဲ၊ ထိုမဲဆန္ဒနယ်များ ကိုလျစ်လျူရှုခဲ့သည်။ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၏ စာရင်းဇယားအရ မှတ်ပုံတင်ထားသော နိုင်ငံရေးပါတီ ပေါင်း ၉၆ ပါတီ ရှိသော်လည်း ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ၉၂ ပါတီသာ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့် ရမည်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်စားလှယ် လောင်း လျှောက်ထားမှု လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ခန့်မှန်းခြေ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ၇,၀၀၀ ခန့် လျှောက်ထားခဲ့ကြကာ ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် သတ်မှတ်ချက်ပြည့်မီသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အပြီးသတ်စာရင်းကို သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်များက ကြေညာခဲ့ကြသည်။

စမိုင်း(လ်)မြန်မာ (SMILE Myanmar) အဖွဲ့သည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် မန္တလေး၊ ရန်ကုန်နှင့် ကလေး (ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း) ရှိ လူမျိုးနှင့် ဘာသာအရ လူနည်းစုအုပ်စုများမှ သက်ဆိုင် ပတ်သတ်သူများနှင့် ဆွေးနွေးမှုများ ဆက်တိုက် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးမှုရလဒ်များအရ သိရသည်မှာ လူနည်းစုအခွင့်အရေးများကိစ္စ အလေးထားဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ပတ်သတ်၍ လက်ရှိအစိုးရ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ဆွေးနွေးမှုတွင်ပါဝင်သူ အများစုက အားမရကြောင်း သိခဲ့ရသည်။ ထို့ပြင် ထိုလူနည်းစုများသည် ၎င်းတို့ တွေ့ကြုံခဲ့ရသော လူမျိုးရေးနှင့် ဘာသာရေး ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှုကိုယ်တွေ့ အတွေ့အကြုံများကို ပြန်ပြောပြခဲ့ကြပြီး၊ ခြားနာသော အုပ်စုများက ထိုကဲ့သို့သော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို ကျူးလွန်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ကာ၊ ကျူးလွန်သူများသည် ဥပဒေအရ အရေးယူခံရခြင်းလည်း မရှိပေ။ လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင်လည်း အလားတူ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ကြုံတွေ့ရလိမ့်မည်ဟု ဖြေဆိုသူများက မျှော်လင့်ထားကြသည်။ ဖြစ်တည်နေသော လူမျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို ၂၀၁၆ခုနှစ် ကတည်းကစ၍ NLD အစိုးရက အရေးယူရန် အကြိမ်ကြိမ် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ ပျက်ကွက်မှုသည် လက်ရှိ နိုင်ငံရေးအနေအထားအပေါ် သိသိသာသာ အကျိုးသက်ရောက်စေပြီး ၂၀၂၀ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲအပေါ်လည်း အကျိုးသက်ရောက် စေနိုင်သည်။

မဲပေးခွင့် ငြင်းပယ်ခံရခြင်း

ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ရိုဟင်ဂျာ မဲဆန္ဒရှင်များ

ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိအောက်ပါမဲဆန္ဒနယ်များတွင် ဒေသအတွင်း လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများ ကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲ ပြုလုပ်နိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း ၂၀၂၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်က ကြေညာခဲ့သည်။ ၉ မြို့နယ် (ပေါက်တော၊ ပုဏ္ဏားကျွန်း၊ ရသေ့တောင်၊ ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တော၊ ကျောက်တော်၊ မင်းပြား၊ မြေပုံ နှင့် မြောက်ဦး) နှင့်၊ ကျောက်ဖြူမြို့နယ် အတွင်းရှိ ရပ်ကွက် ၂ ခုနှင့် ကျေးရွာအုပ်စု ၅၂ ခု၊ အမ်းမြို့နယ် အတွင်းရှိ ရပ်ကွက် ၃ ခုနှင့် ကျေးရွာအုပ်စု ၂၉ ခု၊ စစ်တွေမြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာအုပ်စု ၄ ခု နှင့် တောင်ကုတ်မြို့နယ် အတွင်းရှိ ရပ်ကွက် ၁၀ ခုနှင့် ကျေးရွာအုပ်စု ၅၂ ခု တို့တွင် ရွေးကောက်ပွဲ ပြုလုပ်မည် မဟုတ်ပေ။

ခွဲခြားဆက်ဆံ၍ ဥပဒေကို မမျှမတ ကျင့်သုံးကာ ရိုဟင်ဂျာများအား မဲပေးခွင့် မဲပေးခြင်းများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသည့် အပြင်၊ မောင်တော နှင့် ဘူးသီးတောင် မြို့နယ်များတွင် ရွေးကောက်ပွဲ လုံးဝ ဖျက်သိမ်းခြင်းကြောင့် ရိုဟင်ဂျာများ၊ ပဋိပက္ခ၏ ဆိုးကျိုးခံစားရသူများမှာ ၎င်းတို့၏ မဲပေးပိုင်ခွင့်ကို အသုံးချခွင့် မရတော့ပေ။ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ဒေသတွင်း ရင်းမြစ်များထံ SMILE အဖွဲ့က စူးစမ်းမေးမြန်းထားခဲ့သည့် ခန့်မှန်းချက်များအရ မောင်တောတွင် CSC (နိုင်ငံသား စိစစ်ရေးကတ်ပြား) နှင့် NCSC (နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူ၏ စိစစ်ရေးကတ်ပြား)များ ကိုင်ဆောင်ထားသော ရိုဟင်ဂျာ ဦးရေ ၁,၂၀၀ ကျော် ရှိကာ၊ မဲပေးခွင့်ရသူ ရိုဟင်ဂျာ ၁,၀၀၀ ခန့်သာ ရှိသည်။ ထို့အတူပင် ရခိုင်မြောက်ပိုင်းရှိ ဘူးသီးတောင်တွင် CSC (နိုင်ငံသား စိစစ်ရေးကတ်ပြား) နှင့် NCSC (နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူ၏ စိစစ်ရေးကတ်ပြား)များ ကိုင်ဆောင်ထားသော ရိုဟင်ဂျာ ဦးရေ ၈၀၀ ကျော်ရှိကာ၊ မဲပေးခွင့်ရသူ ရိုဟင်ဂျာ ၆၀၀ ခန့်သာ ရှိသည်။ ဤခန့်မှန်းချက်များက ညွှန်ပြနေသည်မှာ မဲပေးခွင့် ရထိုက်သူ အရေအတွက် တော်တော်များများအဖို့ လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ၎င်းတို့ ပါဝင်မဲပေးခွင့် မတရားသဖြင့် ငြင်းဆန်ပယ်ချ ခံနေရကြောင်း ညွှန်ပြနေသည်။

မြို့နယ်	ရိုဟင်ဂျာ/ကမန် (CSC/ NCSC) ကတ်ရှိသူများ	မဲပေးခွင့်ရှိသူ	မှတ်ချက်များ
မောင်တော	၁,၂၀၀	၁,၀၀၀	
ဘူးသီးတောင်	၈၀၀	၆၀၀	
ရသေ့တောင်	-	-	
ကျောက်ဖြူ	၅၀၀	၄၀၀	
ပုဏ္ဏားကျွန်း	-	-	အချက်အလက် မရရှိ
ကျောက်တော်	-	-	အချက်အလက် မရရှိ
မင်းပြား	-	-	အချက်အလက် မရရှိ
မြောက်ဦး	-	-	အချက်အလက် မရရှိ
မြေပုံ	၃,၀၀၀	၂,၅၀၀	
ပေါက်တော	-	-	အချက်အလက် မရရှိ
ရမ်းဗြဲ	၃,၅၀၀	၃,၀၀၀	
စစ်တွေ	၁,၃၀၀	၁,၁၀၀	
သံတွဲ	၁၆,၀၀၀	၇,၁၀၀	ကမန်
တောင်ကုတ်	-	-	မွတ်စလင် မရှိပါ
မာန်အောင်	-	-	မွတ်စလင် မရှိပါ
ဝ	-	-	မွတ်စလင် မရှိပါ
အန်း	-	-	မွတ်စလင် မရှိပါ
စုစုပေါင်း	၂၀,၈၀၀	၁၁,၂၀၀	

ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာ ဒုက္ခသည်များ (IDPs)

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကချင်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်း နှင့် အခြား နယ်စပ်များ စသည်ဖြင့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည့် ဒေသများတွင် ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာ ဒုက္ခသည်များ (IDPs) အရေအတွက်မှာ မြင့်မားလျက် ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂ ကိန်းဂဏန်းများအရ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာ ဒုက္ခသည် (IDP) ၁၂၈,၀၀၀ ခန့် ရှိနေပြီး၊ ကချင်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် ၁၀၇,၀၀၀ ခန့် ရှိနေသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းရှိ IDP စခန်းများတွင် ခိုလှုံ့လျက်ရှိသော၊ NIC/NRC ကတ် ကိုင်ဆောင်ထားသည့် ရိုဟင်ဂျာများမှာ မဲစာရင်းမှ ချန်လှပ်ခံထားရကြောင်း သတင်းများကိုလည်း SMILE အဖွဲ့က လက်ခံရရှိခဲ့ပါသည်။ ကိစ္စရပ်တော်တော်များများတွင် IDP စခန်းများမှ လူများသည် လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲပေးနိုင်ရေးထက်၊ ၎င်းတို့၏ လုံခြုံရေး နှင့် အခြေခံလိုအပ်ချက်များအတွက် ကိုသာ ပိုမို ကြောင့်ကြစိုက် စိတ်ပူပန်ကြသော်လည်း၊ ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာ ဒုက္ခသည်များ (IDP) များ ရွေးကောက်ပွဲပါဝင်ခွင့် ရရေးကို ဥပေက္ခာမပြုသင့်သလို၊ မျှတသော ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီ ဖြစ်ထွန်းရေးတွင် ၎င်းတို့၏ ပါဝင်မှုလည်း လိုအပ်ပါသည်။ ထို NIC/NRC ကတ် ရှိသူများ နှင့် သန်းခေါင်စာရင်းများတွင် ပါဝင်သူများ၏ မဲပေးပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို ချက်ခြင်းပြန်အပ်နှင်းပေးရန် သက်ဆိုင်သူအားလုံးက တွန်းအားပေးသင့်ပါသည်။

ရွေးကောက်ပွဲ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ချန်လှပ်ခံရခြင်း

ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ဘာသာရေးလူနည်းစု ရိုဟင်ဂျာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အများအပြားကို ခရိုင်ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်သည် မကြာသေးမီက ပယ်ချခဲ့သည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ပေါင်း ၆,၁၀၀ ကျော်သည် ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်ထံ လျှောက်လွှာများ တင်သွင်းလျှောက်ထားခဲ့ကြပြီး ၎င်းတို့ထဲမှ ၇၅ ဦးကို ကော်မရှင်က ပယ်ချခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲ ဥပဒေ တစ်ရပ်အရ လိုအပ်သည်မှာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ မိဘနှစ်ပါးလုံးမှာ ထိုကိုယ်စားလှယ်လောင်း မွေးဖွားခဲ့ချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင် နိုင်ငံသားများ ဖြစ်နေကြောင်း ပြသနိုင်မည့် အထောက်အထားများ လိုအပ်ရာ၊ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအဖြစ်မှ ပယ်ချမှုအများစုမှာ ထို ဥပဒေတွင် အခြေခံခြင်း ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်သော ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမှုအရ ခရိုင် ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲ တစ်ခု၏ ပယ်ချမှု ဆုံးဖြတ်ချက်ကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်း၏ ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲထံတွင် အယူခံ ဝင်နိုင်ကာ၊ ထို ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်း ကော်မရှင်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ အပြီးသတ် ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်သည်။

ကာတာစင်တာ (ကာတာစင်တာ - ၂၀၂၀) က ထုတ်ပြန်ခဲ့သော နောက်ဆုံး ကိန်းဂဏန်းများအရဆိုလျှင် ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲများသည် စုစုပေါင်း ၃၅ဦးအား ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ခွင့်ကို ငြင်းဆန်ပယ်ချခဲ့သည်။ အကြောင်းပြချက်များထဲတွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအဖြစ် လျှောက်ထားသူ မွေးဖွားခဲ့ချိန်က သူ့ မိဘများ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု မဖြစ်မှု အခြေအနေကို အကြောင်းပြု၍ ပယ်ချခြင်း နှင့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအဖြစ် လျှောက်ထားသူသည် လွန်ခဲ့သောဆယ်နှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် တစ်ဆက်တည်းတောက်လျှောက် အခြေချ နေထိုင်မှု မရှိခဲ့သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ပယ်ချခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ မွတ်စလင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အချိုးအစားများများ ပယ်ချခံခဲ့ရပြီး ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ရိုဟင်ဂျာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများလည်း ပါဝင်သည်။ (Heinrich Boll ဖောင်ဒေးရှင်း - ၂၀၂၀)။ ၂၀၁၅ နှင့် ၂၀၂၀ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ နှစ်ခုလုံးတွင် ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ မွတ်စလင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အများအပြားအား ပယ်ချခြင်းမှာ အစီအစဉ်တကျ လူမျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံမှု၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်ကာ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ ကူးပြောင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် လက်ရှိအစိုးရသည် လူမျိုးဘာသာ လူနည်းစုများကို နိုင်ငံရေးပါဝင်ခွင့် မပေးဘဲ ငြင်းဆန်ပယ်ချလျက်ရှိကြောင်း နောက်ထပ် သက်သေတစ်ခုဟု SMILE အဖွဲ့၏ လေ့လာသုံးသပ်ချက်များအရ ကောက်ချက်ချအပ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမျိုးဘာသာ၊ ယဉ်ကျေးမှုစသည်ဖြင့် ကွဲပြားစုံလင်ခြင်း (diversity) ကို ထင်ဟပ်နိုင်မည့် ဒီမိုကရေစီ ဖြစ်ထွန်းရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရာတွင် လူမျိုးဘာသာ လူနည်းစုများအတွက် နိုင်ငံရေးကိုယ်စားပြုခွင့် မြှင့်တင်ပေးရေး နှင့် ပါဝင်ခွင့်ပေးရေးတို့အတွက် NLD အစိုးရကို နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းက ဝိုင်းဝန်းတိုက်တွန်းရပါမည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်မှ ရိုဟင်ဂျာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ

၂၀၂၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ခရိုင် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲများထံသို့ တင်သွင်းခဲ့ကြသည့် မောင်တော နှင့် စစ်တွေအတွက် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း လျှောက်ထားသူ အမည်စာရင်းတွင် ရိုဟင်ဂျာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ခြောက်ဦး ရှိခဲ့ပြီး ငါးဦးမှာ ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးပါတီ (DHRP) မှ ဖြစ်ကာ တစ်ဦးမှာ တစ်သီးပုဂ္ဂလ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော် မောင်တော မဲဆန္ဒနယ် အတွက် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ်ဦးကိုသာ လက်ခံအတည်ပြုခဲ့ပြီး၊ DHRP မှ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း သုံးဦးနှင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလ တစ်ဦးတို့ကို မောင်တောခရိုင် ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲ က ပယ်ချခဲ့ကာ၊ နောက်ထပ် DHRP ကိုယ်စားလှယ်လောင်း တစ်ဦးကိုလည်း စစ်တွေခရိုင် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲက ပယ်ချခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ ပယ်ချခံရသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အားလုံး

သည် ရခိုင်ပြည်နယ် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲထံ အယူခံ တင်သွင်းခဲ့ကြသော်လည်း ၎င်းတို့၏ အယူခံများပယ်

ချခံခဲ့ရသည်။ ထိုပယ်ချမှုဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပြန်လည်စဉ်းစားပေးရန် အပယ်ချခံ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများက နေပြည်တော်ရှိပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ထံ အသနားခံစာ တင်ခဲ့ကြသော်လည်း၊ ပြည်နယ်ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များသာ တရားဝင်ဖြစ်ကြောင်း ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ဆုံးဖြတ် ခဲ့သည်။ ကိစ္စရပ်အများစုတွင် ပယ်ချခြင်းအတွက် အကြောင်းပြချက်မှာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအား မွေးဖွားခဲ့ချိန် တွင် သူ၏ မိဘတစ်ဦး သို့မဟုတ် နှစ်ဦးလုံး နိုင်ငံသားမဟုတ်ခဲ့ ဆိုသည့် အကြောင်းပြချက် ဖြစ်သည်။

ပြည်သူ့လွှတ်တော် မောင်တော မဲဆန္ဒနယ်တွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်အတွက် မူလက ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ တွင် အတည်ပြုချက်ရခဲ့သော်လည်း ၂၀၂၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် မောင်တောခရိုင် ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲက ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအဖြစ်မှ ပြန်ရုပ်သိမ်းခြင်းခံခဲ့ရသော ရီဟင်ဂျာ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး အား စမိုင်း(လ်) (SMILE) အဖွဲ့က မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ ထိုကိုယ်စားလှယ်လောင်း၏ မိဘများမှာ နိုင်ငံသားမှတ်ပုံတင် ကတ်ပြား (NRC) ကိုင်ဆောင်ထားသူများ ဖြစ်ကြသော်လည်း ထိုအချက်မှာ နိုင်ငံသား ဖြစ်ကြောင်း ခိုင်လုံသည့် သက်သေအထောက်အထားအဖြစ် စဉ်းစား၍ မရနိုင်ဟု ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအား အကြောင်းကြားခဲ့ကြောင်း သူက ပြောပြခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံသားမှတ်ပုံတင်ကတ်ပြား (NRC) များမှာ “ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နေထိုင်သူများ မှတ်ပုံတင်ရေး အက်ဥပဒေ” ကို ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကာ၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် နည်းဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ရီဟင်ဂျာများအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံသားများ အားလုံးကို ထုတ်ပေးခဲ့သော ကတ်ဖြစ်ပြီး၊ ထိုကာလက မြန်မာနိုင်ငံသားများအား ထုတ်ပေးခဲ့သည့် တစ်မျိုးတည်းသော နိုင်ငံသားအထောက်အထားကတ်လည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ထိုကိုယ်စားလှယ်လောင်းကို မွေးဖွားခဲ့စဉ်က သူ၏ ဖခင်မှာ အစိုးရဝန်ထမ်းဖြစ်ကာ၊ ဥပဒေအရ ဆို လျှင်လည်း နိုင်ငံသားမဟုတ်ဘဲ အစိုးရဝန်ထမ်းတစ်ဦးဖြစ်လာနိုင်စရာ အကြောင်းမရှိပါ။

ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အဖြစ်မှ ပယ်ချခံခဲ့ရသော ရီဟင်ဂျာ ခြောက်ဦးလုံးမှာ ၁၉၈၂ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံသားဥပဒေ မပြဋ္ဌာန်းမီကတည်းက၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ် နှင့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်အတွင်း မွေးဖွားခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ထဲမှ နှစ်ဦးမှာ ၂၀၁၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခွင့် ရခဲ့ကြသူများဖြစ်ကာ၊ သုံး ဦးမှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် တူညီသော အကြောင်းပြချက်များ ဖြင့်ပင် ပယ်ချခံခဲ့ရသူများ ဖြစ်သည်။ မိဘ များနိုင်ငံသားဖြစ်မှု အထောက်အထားကို ဤကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ သက်သေပြလို့မရအောင် ဟန့်တားထား သည့် ၊ နားလည်ရခက်သော အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း အတားအဆီးများ ရှိနေကြောင်းကို ဤဖြစ်ရပ်များက သာဓကဆောင် နေကာ၊ ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသူများအပေါ် လူမျိုးရေးနှင့် ဘာသာရေး အကြောင်းပြချက်များဖြင့် ပိုမို ကျယ်ပြန့်သော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများရှိကြောင်း အထောက်အထားလည်း ဖြစ်သည်။ ဤဖြစ်ရပ်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ တွင် နိုင်ငံသားဥပဒေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေများကို လူနည်းစုများအား ပထုတ်ရန် ယန္တရားများအဖြစ် စနစ်တကျ အသုံးပြုနေကြောင်း နောက်ထပ် အထောက်အထားလည်း ဖြစ်သည်။

စမိုင်း(လ်)မြန်မာ (SMILE Myanmar) က ယခုအချိန်အထိ စုဆောင်းရရှိထားသော သတင်းအချက်အလက်များ အရ ဆိုလျှင် အခြားလူမျိုး ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ရီဟင်ဂျာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများက သက်သေပြရမည့် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးမှာ ခြားနားနေကြောင်း ထင်ရှားနေသည်။ ရီဟင်ဂျာ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ မွေး ဖွားခဲ့ချိန်က ၎င်းတို့၏ မိဘများ မြန်မာနိုင်ငံသား ဖြစ်နေကြောင်း သက်သေပြရန်အတွက် လိုအပ်သော စာရွက်စာတမ်း အထောက်အထားများ ခြားနားနေခြင်း ဖြစ်သည်။

အမုန်းစကားများ ပြန့်ပွားလာခြင်း

လူမျိုး၊ဘာသာ ကိစ္စရပ်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သက်ရောက်မှုပြင်းထန်ကာ ရှုပ်ထွေးသော ကိစ္စရပ်များ ဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ်အနည်းငယ် အတွင်းတွင် လူမှုမီဒီယာသည် အမုန်းစကားများ၊ နှင့် လူနည်းစုများအပေါ် အကြမ်းဖက် ချင်လာအောင် တမင် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ သွေးထိုးလှုံ့ဆော်သည့် သတင်းမှားများကို ဖြန့်ချိသည့် လက်နက်ကိရိယာ တစ်ခုလို ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲကာလတွင် လူနည်းစု အုပ်စုများအား ပထုတ်ဖယ်ကြဉ် ရာတွင် လူမှုမီဒီယာကို အဓိက အသုံးပြုခဲ့ကြပြီး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် လူမျိုးရေးနှင့် ဘာသာရေးကို အခြေခံ သော ထိတ်လန့်ဖွယ် တိုက်ခိုက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် လူမှုမီဒီယာသုံး၍ အစပျိုးပေးခဲ့ကြသည်။ (Marston, ၂၀၁၉) မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၁၅ ခုနှစ် နှင့် ၂၀၂၀ခုနှစ်အတွင်းတွင် အင်တာနက်သုံးသူ အရေအတွက် သုံးဆ တက်လာခဲ့သည်။ ၂၀၁၅ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ကာလတွင် အင်တာနက် သုံးစွဲသူ ၇ သန်းနီးပါး ရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ၂၂ သန်းခန့် ရှိလာသည် (Aung - ၂၀၂၀)။ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ အကြိုကာလတွင် လူနည်းစုများအပေါ် အထူးသဖြင့် မွတ်စလင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအပေါ် အလားတူ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး တိုက်ခိုက်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ များက မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြရသည်မှာ မဆန်းလှပေ။

အမုန်းစကားပြန့်ပွားမှု ပမာဏမှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှ စတင်၍ တိုးလာခဲ့ကာ၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှု သဘောသဘာဝမှာလည်း အသွင်ပြောင်းလာခဲ့သည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် လူမျိုးရေး နှင့် ဘာသာရေး အခြေခံ တိုက်ခိုက် မှုများမှာ ၉၆၉ လှုပ်ရှားမှုများ နှင့် ဆက်စပ်နေခဲ့သော်လည်း (Marston, ၂၀၁၉)။ ၂၀၂၀ တွင်မူ (နိုင်ငံရေး ပါတီ အနည်းငယ်မှ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ အပါအဝင်) တစ်ဦးချင်းစီသည် လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ ကျား/မ၊ ဘာသာ ရေး၊ မသန်စွမ်းဖြစ်မှု၊ နိုင်ငံရေးအမြင် စသည့် ကွဲပြားမှုများအပေါ် အခြေခံ၍ မတူညီသည့် အုပ်စုများအပေါ် တိုက်ခိုက် ရန် ကြိုးစားလာကြသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ စာရင်းကို ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဇူလိုင်လက အွန် လိုင်းတွင် ထုတ်ပြန်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် အမုန်းစကား နှင့် သတင်းမှား ပြန့်ပွားလာခြင်းများ အရှိန်တက်လာခဲ့သည် (ကွဲပြားခြားနားမှုဖြင့် အလှဆင်ခြင်း - ၂၀၂၀)။ အမုန်းစကားပြန့်ပွားမှုက နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ဝင်ရောက် နှောင့်ယှက်နိုင်ခြေ နှင့် အမုန်းစကားကြောင့် နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ် မတည်မငြိမ် ဖြစ်နိုင်ခြေကို လျော့မတွက်သင့်ပေ။ အစိုးရသည် သတင်းမှားများနှင့် ဆက်စပ်ဝက်(ဘ်)ဆိုဒ်များကို စုံစမ်းစစ်ဆေးမည် ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့အား ဥပဒေနှင့်အညီ အရေးယူမည်ဟု ကတိပေးခဲ့ကြောင်း သမ္မတ၏ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူက ပြောခဲ့သည် (Aung-၂၀၂၀)။ ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ်မှုများတွင် လူမျိုးရေး သို့မဟုတ် ဘာသာရေး ဝိသေသလက္ခဏာများဖြင့် စည်းရုံးဆွဲဆောင်ခြင်း မပြုလုပ်ရန် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအား ပိတ်ပင်တားမြစ်ထားသည်။ ဤကဲ့သို့ ထုတ်ပြန်ထားသော်လည်း စမိုင်း(လ်) (SMILE) အဖွဲ့ အနေဖြင့် ဤကိစ္စမျိုး ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း မည်သည့်အထောက်အထားမျှ မတွေ့ခဲ့ရသလို၊ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်သည် ရွေးကောက်ပွဲအကြို ကာလတွင် ဤပြဿနာများအတွက် လုံလောက်စွာ ပြင်ဆင်ထားကြောင်း သို့မဟုတ် ထိရောက်စွာ ကိုင်တွယ်တုံ့ပြန်နိုင်ကြောင်းမပြသနိုင်ခဲ့ပေ။

နိုင်ငံသား နှင့် ဥပဒေ

နိုင်ငံသားဖြစ်မှု နှင့် နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်မှု ကိစ္စရပ်များကို ကမ္ဘာက ပိုမိုဦးစားပေး အာရုံစိုက်ကြရာ၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ နိုင်ငံ မဲ့များ နှင့် နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်သွားနိုင်ခြေရှိသူများနှင့် ပတ်သတ်၍ သုတေသနများ ပိုမို ပြုလုပ်လျက် ရှိကြသည်။ လူဦးရေ ၅၅ သန်းနီးပါး ရှိသော မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူဦးရေ သန်း၄၀ကျော်သာ နိုင်ငံသားကတ်၊ ယာယီမှတ်ပုံတင်ကတ် သို့မဟုတ် ဘာသာရေးကတ် စသည့် သက်သေခံကတ်ပြား တစ်မျိုးမျိုးကို ပိုင်ဆိုင်ကြကာ၊ လူဦးရေ ၁၁ သန်းခန့်မှာ မည်သည့် သက်သေခံကတ်ပြားမှ မရှိကြပေ (လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး နှင့် ပြည်သူ့အင်အား ဝန်ကြီးဌာန -၂၀၁၅)။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်က စမိုင်း(လ်)မြန်မာ အဖွဲ့က Justice Base ၊ UNHCR တို့နှင့် ပူးပေါင်းပြုလုပ်ခဲ့သော၊ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကိစ္စရပ်များဆိုင်ရာ

လေ့လာမှုတစ်ရပ်အရ ဆိုလျှင် လူငယ် (၂၅နှစ် နှင့် အောက်) ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းတွင် မည်သည့် သက်သေခံကတ်ပြားမျှ မရှိကြပေ။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံသားဖြစ်ရေး ကိစ္စရပ်မှာ လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် လူနည်းစုများ မဲပေးခွင့် မရခြင်း၏ အဓိကအချက် တစ်ချက် ဖြစ်သည်။

၁၉၈၂ ခုနှစ် နိုင်ငံသားဥပဒေ

နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း မဖြစ်ခြင်း ပြဿနာမှာ မြန်မာဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် ကြီးမားသော အဟန့်အတား တစ်ခု ဖြစ်လျက် ရှိသည်။ ၁၉၈၂ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံသားဥပဒေသည် လူမျိုးရေးအရ ခွဲခြားထားကာ၊ ကျင့်သုံးရာတွင်လည်း တသမတ် တည်း မရှိပေ။ နိုင်ငံသားကတ်များ လျှောက်ထားသည့် ဖြစ်စဉ်တွင် သက်ဆိုင်ရာ အရာရှိများ၏ ထင်သလို ဆုံးဖြတ်မှု နှင့် အဂတိလိုက်စားမှုများရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များ ပါဝင်နေသည် (Brinham - ၂၀၁၉)။ ဤ ဥပဒေ၏ အကျိုးဆက်အဖြစ် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူနည်းစုများအတွက် နိုင်ငံသားကတ် ရရေး လိုအပ်သောစာရွက်စာတမ်း များနှင့် ရုံးလုပ်ငန်းစဉ် များမှာ ကြောက်စရာလက်နက်သဖွယ် ဖြစ်သွားစေခဲ့သည်။ အကယ်၍ လူနည်းစုဝင်များသည် လိုအပ်သော စာရွက်စာတမ်းများ မတင်ပြနိုင်ဘူးဆိုပါက ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများ လျစ်လျူရှုခံရသည်။ ထိုဆုံးရှုံးသွားမည့် အခွင့်အရေးများထဲတွင် မဲပေးပိုင်ခွင့်သာမက၊ နိုင်ငံသားသက်သေခံကတ်ပြားများပေါ်တွင် တည်မှီနေသည့် အများပြည်သူ ဝန်ဆောင်မှုအားလုံးနီးပါးကိုပါ ဆုံးရှုံးသွားလိမ့်မည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုလူနည်းစုများသည် အခြေခံ အခွင့်အရေးအားလုံးကို ဆုံးရှုံးသွားမည် ဖြစ်သည်။

မျိုးစောင့်ဥပဒေများ

ဤအငြင်းပွားဖွယ် ဥပဒေစုတွင် ဥပဒေလေးရပ် ပါဝင်သည်။ ၎င်းတို့မှာ လူဦးရေတိုးပွားနှုန်း ထိန်းညှိခြင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဥပဒေ၊ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာကူးပြောင်းခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ နှင့် တစ်လင်တစ်မယားစနစ် ကျင့်သုံးခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေတို့ ဖြစ်သည်။ ဦးသိန်းစိန် အစိုးရလက်ထက်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အမျိုးသားရေးဝါဒီများ၏ ဖိအားပေးလွှမ်းမိုးမှုဖြင့် ထိုဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ကာ (လွင် - ၂၀၁၇) ၂၀၁၅ခုနှစ် နွေဦး တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုမျိုးစောင့်ဥပဒေများသည် ဘာသာ၊ လူမျိုး၊ လူနည်းစုများ၏ အခွင့်အရေးများကို လေးစား ကာကွယ်ပေးရမည့်အစား၊ တကယ့်လက်တွေ့တွင် နိုင်ငံအတွင်းရှိ ဘာသာကွဲများအကြား ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ပိုမိုပေါ်ပေါက်လာစေရန် တွန်းအားပေးစေသည်။ အချို့ ဘာသာလူမျိုး လူနည်းစုများ၊ အထူးသဖြင့် မွတ်စလင်များ၏ လူ့အခွင့်အရေးကို ချိုးဖောက်ကန့်သတ်ရာတွင် ထိုဥပဒေစုကို ဥပဒေဆိုင်ရာ ကိရိယာတန်ဆာပလာ တစ်ခုအဖြစ်လည်း အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ (Equality Myanmar - ၂၀၁၆)

ဘာသာပေါင်းစုံ သဟဇာတဖြစ်ရေး ဥပဒေကြမ်း

စမိုင်း(လ်) (SMILE) အဖွဲ့၏ တန်ဖိုးထားမှုများအနက် တစ်ခုမှာ ကွဲပြားစုံလင်ခြင်းသည် အလှတရားဟူသည့် တန်ဖိုးထားမှုဖြစ်ကာ၊ အဖွဲ့၏ ရည်မှန်းချက်တစ်ခုမှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ကွဲပြားခြားနားသော ဘာသာရေးအုပ်စုများ၊ လူမျိုးအုပ်စုများ၏ လူ့အခွင့်အရေးကို မြှင့်တင်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ လူနည်းစုအုပ်စုများအား ပထုတ်ခြင်းကို ဥပဒေနှင့် ဥပဒေကျင့်သုံးမှုပုံစံများကပါ လွယ်ကူချောမွေ့အောင် ပံ့ပိုးနေသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပြီး၊ ထိုသို့ပထုတ်ခြင်းမှာ နိုင်ငံတော် စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအတွက် ပြင်းထန်သော ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်သည် (Thura K - ၂၀၁၅)။ စမိုင်း(လ်) (SMILE) အဖွဲ့က ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သော၊ နေပြည်တော်နှင့် မန္တလေးမှ လွှတ်တော်အမတ်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုတွင် လွှတ်တော်အမတ်များက ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးသက်တမ်းတွင် လူများစုနှင့် လူနည်းစု အုပ်စုကွဲများ၏ အကျိုးစီးပွားများအကြားတွင် ဘေးကျပ်နံကျပ် အခြေအနေတစ်ခုကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြောင်း ပြောပြခဲ့ကြပြီး၊

ဘာသာပေါင်းစုံ သဟဇာတဖြစ်ရေး ဥပဒေကြမ်း ရေးဆွဲရေး ပြန်မစနိုင်ခြင်းကို ဦးတည်သွားစေခဲ့ကြောင်း ပြောပြခဲ့ကြသည်။ NLD ဦးဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့၏ ဥပဒေပြုရေး လုပ်ငန်းစဉ်များအောက်တွင် ထိုဥပဒေကြမ်းအား ပြန်စီနိုင်ရေးမှာလည်း မသေချာကြောင်း လွှတ်တော်အမတ်များက ပြောခဲ့ကြသည်။ လူမှုသဟဇာတ ဖြစ်ရေးနှင့် စည်းလုံးညီညွတ်ရေးမှာ နိုင်ငံရေးတွင်ထက် လူများ၏ ပုဂ္ဂလိကဘဝများတွင် ကျင့်သုံးရမည့် အရာဟု အချို့ လွှတ်တော်အမတ်များက ပြောခဲ့ကြသည်။ ဘာသာရေး၊ ယုံကြည်မှု၊ လူမျိုး၊ နိုင်ငံသား စသည့် အချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အပေါ် အကြမ်းဖက်ရန် သွေးထိုးပေးခြင်းများ နှင့် အကြမ်းဖက်ပြုမူခြင်းများအပေါ် လွှတ်တော်အမတ် အများစုက မှတ်ချက်မပေးခဲ့ကြပေ။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ ပြီးလျှင်၊ အစိုးရသစ် နှင့် သက်ဆိုင်ပတ်သတ်သူအားလုံးတို့သည် ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့် အယူအဆကို စတင်၍ အားပေးမြှင့်တင်ရမည်ဖြစ်ကာ၊ လူနည်းစုဝင်များ ၎င်းတို့၏ ဘာသာရေးကို လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ကျင့်သုံးခွင့် ရလာစေရန် နှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမည်ကို စိုးရွံ့စရာမလိုဘဲ ၎င်းတို့၏ ယုံကြည်မှုများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ရလာစေရန် ဥပဒေ အာမခံချက်များ ပေးရမည်ဖြစ်သည်။

အကြံပြုချက်များ

၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် လူမျိုးနှင့် ဘာသာရေးအရ လူနည်းစု အုပ်စုများအားလုံး၏ နိုင်ငံရေးပါဝင်ခွင့် နှင့် နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများ ဖြည့်ဆည်းပေးရေးကို ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရမည်။ မြန်မာ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဖယ်ကြဉ်ခံရကာ အားနည်းသောသူများ၏ လူ့အခွင့်အရေးအတွက် စမိုင်း(လ်) (SMILE) အဖွဲ့က ရပ်တည်ကာ၊ မည်သည့်အခြေအနေမျိုးတွင် ဖြစ်ပါစေ၊ ထိုသူများ၏ မွေးရာပါ အခွင့်အရေးများကို လျစ်လျူမရှုရဟု ယုံကြည်ပါသည်။ ထိုသူများ၏ လူ့အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ အဓိက သက်ဆိုင်သူအားလုံးအနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ အဓိက အချက်များကို စဉ်းစားဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း အကြံပြုအပ်ပါသည်။

- » ၂၀၂၀ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် လူမျိုးဘာသာအရ လူနည်းစုအုပ်စုများ၏ နိုင်ငံရေးပါဝင်ခွင့်ကို တက်တက်ကြွကြွ အားပေးမြှင့်တင်ပေးရန်နှင့် လေးစားရန် လိုအပ်ပါသည်။
- » နိုင်ငံသားမှတ်ပုံတင်ကတ်ပြား (NRC) သို့မဟုတ် သက်သေခံကတ်ပြားဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်ကို ၂၀၂၀ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီတွင်လေးလေးနက်နက်စဉ်းစားရန် လိုအပ်ကာ၊ NRC ကတ်မှာ ၁၉၈၂ ခုနှစ် နိုင်ငံသားဥပဒေ မပြဋ္ဌာန်းမီကတည်းက မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်သူများအတွက် ထုတ်ပေးခဲ့သော တစ်ခုတည်းသော နိုင်ငံသားကတ် ဖြစ်ခဲ့ကြောင်းကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။
- » NRC သို့မဟုတ် အခြား နိုင်ငံသားကတ် တစ်မျိုးမျိုး မရှိသူများ၏ မဲပေးပိုင်ခွင့်များ မဆုံးရှုံးသွားစေရန်အတွက် လည်း ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (UEC) သည် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးရန် လိုအပ်သည်။
- » ပြည်တွင်း နေရပ်စွန့်ခွာ ဒုက္ခသည် (IDP) စခန်းများတွင် ခိုလှုံနေကြပြီး NIC/NRC သက်သေခံကတ်ပြား သို့မဟုတ် သန်းခေါင်စာရင်း ရှိသူများ၏ မဲပေးပိုင်ခွင့်ကိုလည်း ချက်ခြင်း ပြန်အကောင်အထည် ဖော်ပေးသင့်ပါသည်။
- » ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်သည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် လူမျိုးဘာသာအရ လူနည်းစုများအပေါ် ဥပဒေအသုံးချ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ အားလုံးကို ရပ်ဆိုင်းသင့်ပြီး၊ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်အနေဖြင့် ယုံကြည်စိတ်ချရကာ၊ လွတ်လပ်မျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကို တာဝန်ခံမှုရှိရှိဖြင့် ကျင်းပလာစေရန် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများက တွန်းအားပေးရပါမည်။
- » မြန်မာအမျိုးသား လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင် (MNHR) ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များသည် အားနည်းသူများနှင့် ဖယ်ကြဉ်ခံရသူများ၏ အသံများကို ထင်ဟပ်နေရန် လိုအပ်ကာ၊ လာမည့် ၂၀၂၀ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင်

ထိုသူများ၏ နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ စူးစမ်းစစ်ဆေး ပံ့ပိုးကူညီရန် လိုအပ်ပါသည်။

- » လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု ပုံစံအမျိုးမျိုး ကျူးလွန်ခြင်း ခံခဲ့ရသူများကို မြန်မာအမျိုးသား လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင် (MNHRC) က စုံစမ်းမေးမြန်းရန် လိုအပ်ပါသည်။
- » နိုင်ငံသားဖြစ်မှု ကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သတ်သော ၁၉၈၂ ခုနှစ် နိုင်ငံသားဥပဒေ နှင့် ရွေးကောက်ပွဲ ဥပဒေများကို နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး စံနှုန်းများနှင့် အညီ ပြုပြင်ရမည် ဖြစ်သည်။
- » လူမျိုး နှင့်ဘာသာရေးအရ လူနည်းစုများအတွက် နိုင်ငံသားစိစစ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့တွင်း ညွှန်ကြားချက်များဖြင့် ခွဲခြားဆောင်ရွက်နေခြင်းကို ရပ်တန့်သင့်ကာ၊ အကယ်၍ ထိုကဲ့သို့သော ညွှန်ကြားချက် များဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါကလည်း အများပြည်သူကို အသိပေး၍ ပွင့်လင်းမြင်သာသော နည်းလမ်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။
- » ၁၉၈၂ ခုနှစ် နိုင်ငံသားဥပဒေကို မပြင်ရသေးမီတွင် ရေတိုချဉ်းကပ်မှုတစ်ရပ်အဖြစ်၊ မည်သည့်လူမျိုး၊ ဘာသာ ဝင်အတွက်မဆို ဤဥပဒေအား လက်ရှိ အကောင်အထည်ဖော်နေမှုများ တရားမျှတသင့်ကာ ပွင့်လင်းမြင်သာ မှုလည်း ရှိသင့်သည်။ ဤဥပဒေ၏ ပုဒ်မ (၆) အရဆိုလျှင် “ဤဥပဒေ အာဏာတည်သည့်နေ့တွင် နိုင်ငံသားဖြစ် ပြီးသူသည် နိုင်ငံသားဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ပုဒ်မ ၁၈ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ငြိစွန်းလျှင် ယင်းပုဒ်မအရ အရေးယူ ခြင်း ခံရမည်” ဟု ပါရှိသည်။ ကွဲပြားခြားနားသော ဘာသာရေးယုံကြည်မှု ရှိသူများ၏ အခြေခံ အခွင့်အရေးများ ကို ကာကွယ်ပေးနိုင်မည့် လိုအပ်သော ဥပဒေအာမခံချက်များ ရှိသင့်သည်။
- » ယုံကြည်မှုကို အခြေခံသော ဘာသာပေါင်းစုံ သဟဇာတဖြစ်ရေး လှုပ်ရှားမှုများကို အားပေးသင့်ကာ လူနည်းစု ဝင်များ၏ ဘာသာရေး နှင့် ယုံကြည်မှုများကို သဘောထားကြီးကြီးဖြင့် အားပေးသင့်သည်။
- » ဘာသာရေး နှင့် လူမျိုးရေးအပေါ် အခြေခံသော နှိပ်ကွပ်မှု၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ သည်းမခံမှု နှင့် အမုန်းစကားများ စသည့် ကျူးလွန်မှုများအားလုံးကို စုံစမ်းစစ်ဆေးသင့်သည်။
- » မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ကွဲပြားသော အသိုက်အဝန်းများ အားလုံးတွင် ဘာသာရေးနှင့် ယုံကြည်မှု လွတ်လပ်ခွင့် ကို လေးစားသင့်သည်။
- » (မျိုးစောင့်ဥပဒေ လေးရပ် အပါအဝင်) လက်ရှိ ဥပဒေများ၊ အမိန့်များ နှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအား ပြန် သုံးသပ်သင့်ကာ၊ နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများနှင့်အညီ ပြုပြင်သင့်သည်။
- » မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ လူ့အားလုံး၏ လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ယုံကြည်ခွင့်ကို လျော့ပါး ထိခိုက်စေခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်သင့်သည်။
- » ဘာသာပေါင်းစုံ သဟဇာတဖြစ်ရေး ဥပဒေကြမ်းနှင့် ပတ်သတ်သော လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပြန်စသင့်သည်။

ရည်ညွှန်းချက်များ

Aung, S. Y. (2020, July 9). Election 2020: Myanmar President Tells Officials to Control Hate Speech Ahead of Election. Retrieved August 2020, from The Irrawaddy: <https://www.irrawaddy.com/elections/myanmar-president-tells-officials-control-hate-speech-ahead-election.html>

Beautifies of Diversity. (2020). Fake News and Hate Speech Monitoring Report. Yangon: Beautifies of Diversity.

Brinham, N. (2019, May 14). Blog. Retrieved August 2020, from European Network on Statelessness: <https://www.statelessness.eu/blog/citizenship-under-threat-myanmarshared-experience>

Equality Myanmar. (2016). Situation of Freedom of Religion and Belief in Myanmar. Yangon:

Equality Myanmar.

Heinrich Boll Foundation. (2020). A pre-electoral assessment: Myanmar on the road towards the 2020 elections. Yangon: Heinrich Boll Foundation.

Lwin, E. E. (2017, September 27). Draft hate speech bill sent parliament. Retrieved August 2020, from Myanmar Times: <https://www.mmtimes.com/news/draft-hate-speech-billsent-parliament.html>

Marston, H. (2019, April 6). Retrieved August 2020, from Frontier Myanmar: <https://www.frontiermyanmar.net/en/the-hate-speech-threat-to-the-2020-election/>

Ministry of Immigration and Population. (2015). The 2014 Myanmar Population and Housing Census. Retrieved from MIMU: <https://www.themimu.info/census-data>

Myanmar Peace Monitor. (2020, October 23). UEC under fire for unfair disenfranchisement of more than a million voters in six ethnic states. Retrieved from <https://www.bnionline.net/en/news/uec-under-fire-unfair-disenfranchisement-more-million-voters-six-ethnicstates>

SMILE Myanmar. (2020). Advocating for the inclusion of Religious Minorities in the 2020 Election in Myanmar . Yangon: SMILE Myanmar.

SMILE Myanmar and Justice Base. (2017). Access to Documentation and Risk of Statelessness. Yangon.

The Carter Center. (2020, October 13). Carter Center Interim Statement on Myanmar General Elections. Retrieved from <https://www.cartercenter.org/news/pr/2020/myanmar2020-preelection-statement.pdf>

Thura, K. (2015, September 17). Rediscovering the beauty of diversity. Retrieved August 2020, from Global New Light of Myanmar: <https://www.gnlm.com.mm/rediscovering-thebeauty-of-diversity/>

Thura, M. (2019, November 29). Number of eligible voters to reach more than 37 million in 2020. (M. Times, Producer, & Myanmar Times) Retrieved August 2020, from Myanmar Times: <https://www.mmtimes.com/news/number-eligible-voters-reach-more-37-million-2020.html>

Union Election Commission. (2020, August 24). Existing Political Party list. Retrieved from Union Election Commission: <https://www.uec.gov.mm/pages.php?pagename=တညှိဆဲး%20နိဋ္ဌိတိဝိသေသနာတမ်း&menu=နိဋ္ဌိတိဝိသေသနာတမ်း>